

Vapo Oy
Säilynnevan linnustoseselvitys

Sisältö

1	JOHDANTO	2
2	LASKENTAMENETELMÄ	2
2.1	Kartoituslaskenta	2
3	TULOKSET	3
3.1	Mustasaaren itäpuolinen osa-alue	3
3.2	Säilynneva, tien pohjoispuolinen osa	3
3.3	Säilynneva, tien eteläpuoleinen osa	3
3.4	Säilynnevan linnustollinen arvo	4
4	YHTEENVETO	4
5	VIITTEET	5

Liitteet

Liite 1	Säilynnevan sijainti
Liite 2	Inventointialue sekä suojelullisesti merkittävien lajien havaintojen sijoittuminen Säilynnevalla
Liite 3	Laskennan perustulokset

Pöyry Environment Oy

FM Juha Parviainen
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. (08) 8869 222
sähköposti etunimi.sukunimi@poyry.com

1 JOHDANTO

Säilyneva (kartoissa myös Ylä-Säilyneva) sijaitsee n. 20 km etelään Sievin kuntakeskuksesta. Säilynevalle ollaan suunnittelemassa turvetuotantoa, jonka varsinaisen tuotantoalan koko on arvioitu olevan n. 126 ha. Suunnittelualueella tehtiin pesivän maalinnuston inventointi kesäkuussa 2007. Inventointialueen sijainti on esitetty karttaliitteessä 1.

Säilynevan rimpisimmät osat sijaitsevat inventointialueen luoteisosassa, jonka keskiosissa esiintyy myös ruoppapintoja. Reunaosat ovat ojitusten eriasteisesti kuivattamia suomuuttumia. Erityisesti inventointialueen itäosat ovat kuivuneet ojitusten seurauksena selvästi. Takkulammen eteläpuolisilla alueilla esiintyy niin ikään pienialaisempia rimpialueita.

Linnustokartoituksessa selvitettiin Säilynevalla ja sen välittömässä lähiympäristössä pesivän maalinnuston lajisto ja parimäärät. Liitteessä 2 rajatuilla inventointialueilla toteutettu linnustokartoitus suoritettiin kartoituslaskentana maalintujen pesimäkaudella 18.-21.6.2007. Tässä raportissa esitetään käytetty laskentamenetelmä, Säilynevan pesimälinnuston lajisto sekä havaitut parimäärät. Suojelulliselta asemaltaan merkittävien lajien havainnot esitetään karttaliitteessä (liite 2).

2 LASKENTAMENETELMÄ

Säilynevan pesimälinnuston lajistokoostumus ja yksilömäärät selvitettiin kartoituslaskennan avulla. Laskenta suoritettiin 18.-21.6.2007 Koskimiehen & Väisänen (1988) sekä Turveteollisuusliitto ry:n (2002) linnustolaskennasta antamia toimintaohjeita soveltaen. Laskennan suoritti FM Mika Yli-Petäys.

2.1 Kartoituslaskenta

Suunnitelma-alueella laskenta toteutettiin kartoitusmenetelmällä, jonka avulla tutkittavan alueen pesimälinnustosta saadaan mahdollisimman tarkkaa tietoa. Kartoitus toteutettiin ns. koealamenetelmällä, joka on varsinaisen kartoituslaskennan (Koskimies & Väisänen 1988) sovellus (ks. Turveteollisuusliitto ry. 2002). Koe-alamenetelmässä tutkittava alue kuljetaan systemaattisesti läpi siten, ettei yksikään paikka jää yli 100 m etäisyydelle kulkureitistä mikäli se mm. suon vetisyyden puolesta on mahdollista. Muutoin noudatetaan kartoituslaskennasta annettuja toteutusohjeita. Koealamenetelmä soveltuu erityisen hyvin soilla tapahtuviin laskentoihin, jolloin näkyvyys on yleensä hyvä ja kokonaislintutiheydet varsin pieniä.

Yhden laskentakerran menetelmällä ei välttämättä havaita kaikkia alueella esiintyviä lintuja niiden satunnaisen liikkumisen sekä olosuhteiden vaikutusten takia. Kattavamman ja yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi tulisi laskentakertoja olla mielellään vähintään kaksi (Turveteollisuusliitto ry 2002). Yhden laskentakerran koealamenetelmällä saadaan pienialaisilla ja erityisesti avoimilla soilla kuitenkin lajistosta ja parimääristä riittävä yleiskuva.

Lajikohtaisten parimäärien avulla aineistosta laskettiin Asantin ym. (2003) esittämällä menetelmällä lajin suojeluarvoon perustuva pisteytys, jonka avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä alueen linnustollisesta arvosta ja verrata sitä muihin alueisiin. Pisteytyksessä huomioidaan lajin uusiutumiskyvyttömyys ts. luonnossa lisääntyvän kannan sukupolvenväli, lajin lisääntyvän kannan koko Suomessa sekä lajin uhanalaisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmanlaajuisesti. Kuuluvuuskertoimien avulla lasketut parimäärät muunnetaan pisteiden laskennassa kertoimiksi korottamalla ne potenssiin 0,7. Samalla pienennetään yhdyskuntien vaikutusta lopputulokseen.

Lajin suojelupistemäärä saadaan kertomalla edellä muunnettu parimääräkerroin lajikohtaisella suojeluarvolla. Elinympäristön suojeluarvo saadaan laskemalla alueen lajien suojeluarvot yhteen.

3 TULOKSET

3.1 Mustasaaren itäpuolinen osa-alue

Mustasaaren itä- ja kaakkoispuolella sijaitsevalla osa-alueella tavattiin yhteensä 10 lintulajia ja 21 paria (liite 3). Runsaslukuisin laji oli pajulintu (*Phylloscopus trochilus*). Varsinaisia suolajeja (Väisäsen ym. 1998 mukaan) alueella tavattiin vain yksi laji. Suojelullisesti merkittävin havainto oli metso (*Tetrao urogallus*), joka kuuluu EU:n lintudirektiivin lajeihin. Metso on luokiteltu Suomessa silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi joka ei kuitenkaan ole varsinaisesti uhanalaisiin lajeihin kuuluva (Rassi ym. 2001). Metson lisäksi valkoviklo (*Tringa nebularia*) kuuluu Suomen kansainvälisiin erityisvastuulajeihin. Suojelustatukseltaan merkittävien lajien havainnot on merkitty liitteeseen 2.

Osa-alueen linnuston suojelullinen arvo on vaatimaton eli 5,29 (liite 3). Suojeluarvosta suurin osa eli 33 % muodostuu metson esiintymisestä alueella. Myös valkoviklon osuus suojeluarvosta on n. kolmannes.

3.2 Säilyennevä, tien pohjoispuolinen osa

Metsäautotien pohjoispuolella Koriaaaren ja Tuohisalon välissä sijaitsevalla osa-alueella tavattiin yhteensä 16 lintulajia ja 50 paria (liite 3). Runsaslukuisimpia lajeja olivat pajulintu ja kalalokki. Kalalokit muodostivat pienen kolonian alueen vetisimmällä keskiosalla. Varsinaisia suolajeja (Väisäsen ym. 1998 mukaan) alueella tavattiin neljä. Suojelullisesti merkittävin havainto osa-alueella oli EU:n lintudirektiivin lajeihin kuuluva liro (*Tringa glareola*). Lisäksi mustaviklo (*Tringa erythropus*) sekä valkoviklo kuuluvat liron ohella Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin. Käki on luokiteltu Suomessa silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi joka ei kuitenkaan ole varsinaisesti uhanalaisiin lajeihin kuuluva (Rassi ym. 2001). Suojelustatukseltaan merkittävien lajien havainnot on merkitty karttaan 2.

Osa-alueen linnuston suojelullinen arvo on osa-alueista korkein eli 11,05 (liite 3). Eniten suojeluarvoon vaikuttavat alueella oleva kalalokkikolonia (24 % suojeluarvosta) sekä valko- ja mustaviklon esiintyminen, joiden molempien osuus on n. 20 % suojeluarvosta.

3.3 Säilyennevä, tien eteläpuoleinen osa

Metsäautotien eteläpuolella Takkulammen eteläpuolella sijaitsevalla osa-alueella tavattiin yhteensä 18 lintulajia ja 29 paria (liite 3). Muihin osa-alueisiin verrattuna runsaaseen lajimäärän nähdessä parimäärä oli alhainen. Runsaslukuisimpia lajeja olivat pajulintu sekä talitiainen (*Parus major*) ja metsäkivinen (*Anthus pratensis*). Varsinaisia suolajeja (Väisäsen ym. 1998 mukaan) alueella tavattiin kolme. Suojelullisesti merkittävin havainto osa-alueella oli Takkulammen läheisyydessä pesivä EU:n lintudirektiivin lajeihin kuuluva kurki (*Grus grus*). Valkoviklo ja leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*) kuuluvat Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin. Käki on luokiteltu Suomessa silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi joka ei kuitenkaan ole varsinaisesti uhanalaisiin lajeihin kuuluva (Rassi ym. 2001). Suojelustatukseltaan merkittävien lajien havainnot on merkitty karttaan 2.

Osa-alueen linnuston suojelullinen arvo on hieman tien pohjoispuolta alhaisempi eli 8,86 (liite 3). Eniten suojeluarvoon vaikuttaa alueella pesivä kurki, jonka osuus suojeluarvosta on 52 %.

3.4 Säilynnevan linnustollinen arvo

Säilynnevan linnustollisesti arvokkaimmat kohteet sijaitsevat Koriassaaren eteläpuolisilla alueilla maantien pohjoispuolella. Kyseisellä alueella olevilla vetisimmillä osilla on mm. kalalokkien pieni kolonia. Myös alueen kahlaajalajisto on muita osa-alueita monipuolisempi.

Eteläisin osa-alue Takkulammen läheisyydessä on linnustollisesti merkityksenkäs lähinnä kurjen pesimäreviirin takia. Takkulampi on myös vesilintujen kannalta huomioin arvoinen ruokailu- ja levähdyspaikka muuttoaikoina. Itäisin osa-alue on linnustoltaan muita alueita vaatimattomampi ja lajisto koostuu pääasiassa metsälajeista.

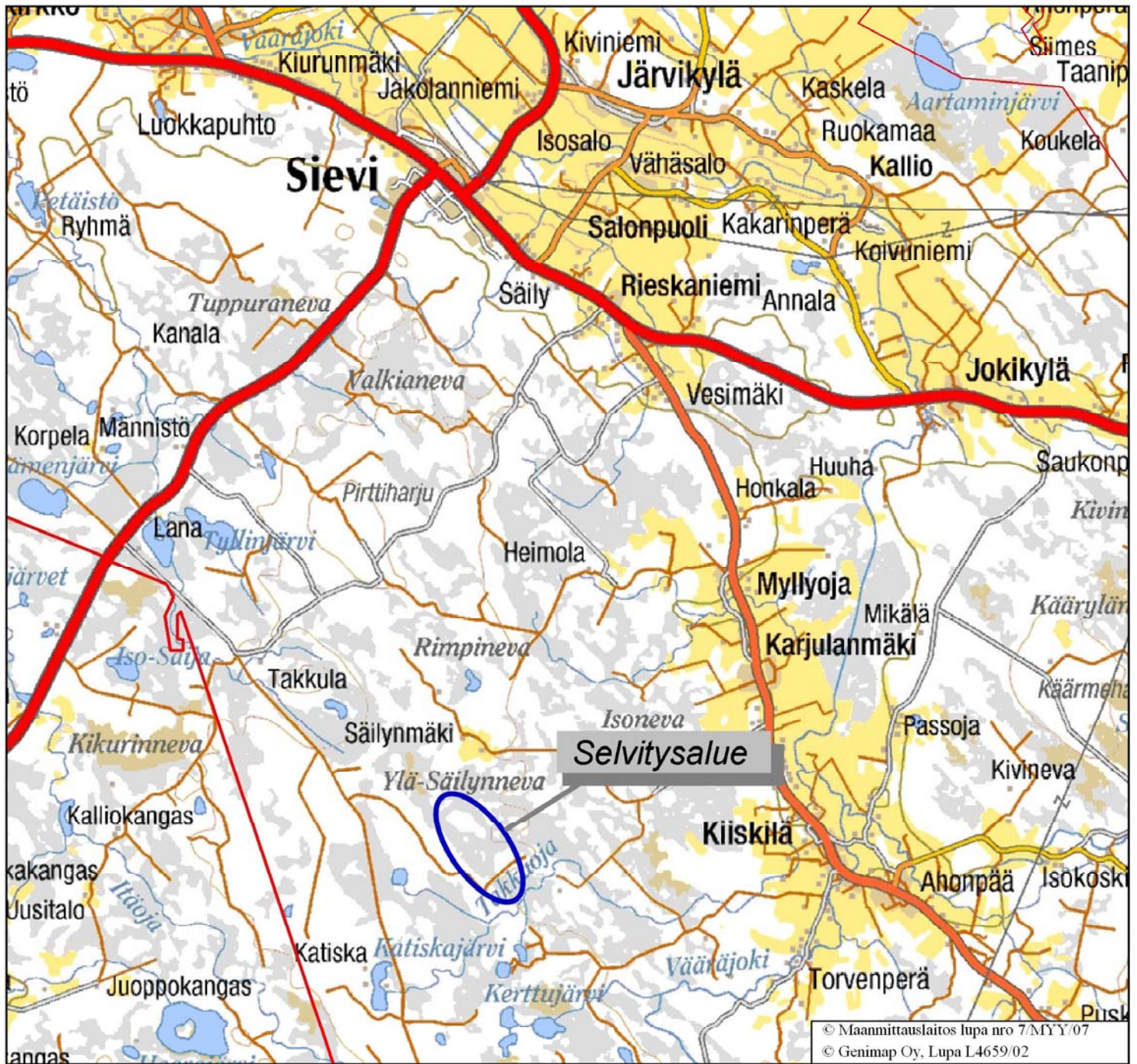
Kokonaisuudessaan Säilynnevan linnustoarvo (25,2) on esim. maakunnallisesti varsin edustava. Lajistoltaan ja parimääriltään alueen linnusto on melko tyypillistä Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan soille ja niiden reunamuuttumille. Selvitysalueella ei tavattu luonnonsuojelulain (46 § ja 47 §) mukaisia uhanalaisia tai erityisesti suojeltavia lintulajeja.

4 YHTEENVETO

Säilynnevan pesimälinnuston lajisto ja parimäärät selvitettiin 18.-21.6.2007 suoritettussa laskennassa. Laskenta tehtiin kartoituslaskennan sovelluksena koealalaskentana. Inventoidun alueen pesimälinnusto on varsin tavanomaista Pohjanmaan osin muuttuneiden soiden lajistoa. Linnuston parimäärät ovat alueellisesti tyypillisiä eivätkä kohoa tavanomaista korkeammiksi. Varsinaisia suolintuja inventointialueilla tavattiin 5 lajia. Suojelullisesti merkittävimpiä ovat EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainitut liro, kurki ja metso. Liro, valkoviklo, mustaviklo, metso sekä leppälintu kuuluvat Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin (EVA). Säilynnevan inventointialueella havaittiin 2 Suomen kansallisessa uhanalaisuusluokituksessa (Rassi ym. 2001) mainittua lajia (metso ja käki) jotka kuuluvat luokkaan *silmälläpidettävät* (NT). Selvitysalueella ei tavattu luonnonsuojelulain (46 § ja 47 §) mukaisia uhanalaisia tai erityisesti suojeltavia lintulajeja. Säilynnevan ja sen lähialueen linnustollinen arvo on tulosten perusteella kokonaisuudessaan sekä lajistollisesti että parimääräisesti maakunnallisesti tavanomainen. Linnustollisesti arvokkaimmat alueet sijoittuvat selvitysalueen luoteisosaan sen vetisimmille avosualueille.

5 VIITTEET

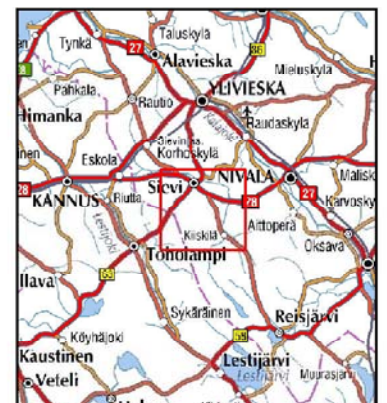
- Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, M., Osara, M., Ylimaunu, J. & Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. Suomen ympäristö 596. Edita Prima Oy. Helsinki.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2. Painos. Helsinki.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. — Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmä. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=16900&lan=fi>, 28.1.2004.
- Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.
- Väisänen, R.A., Lammi, E., Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otavan Kirjapaino, Keuruu. ISBN 951-1-12663-6.

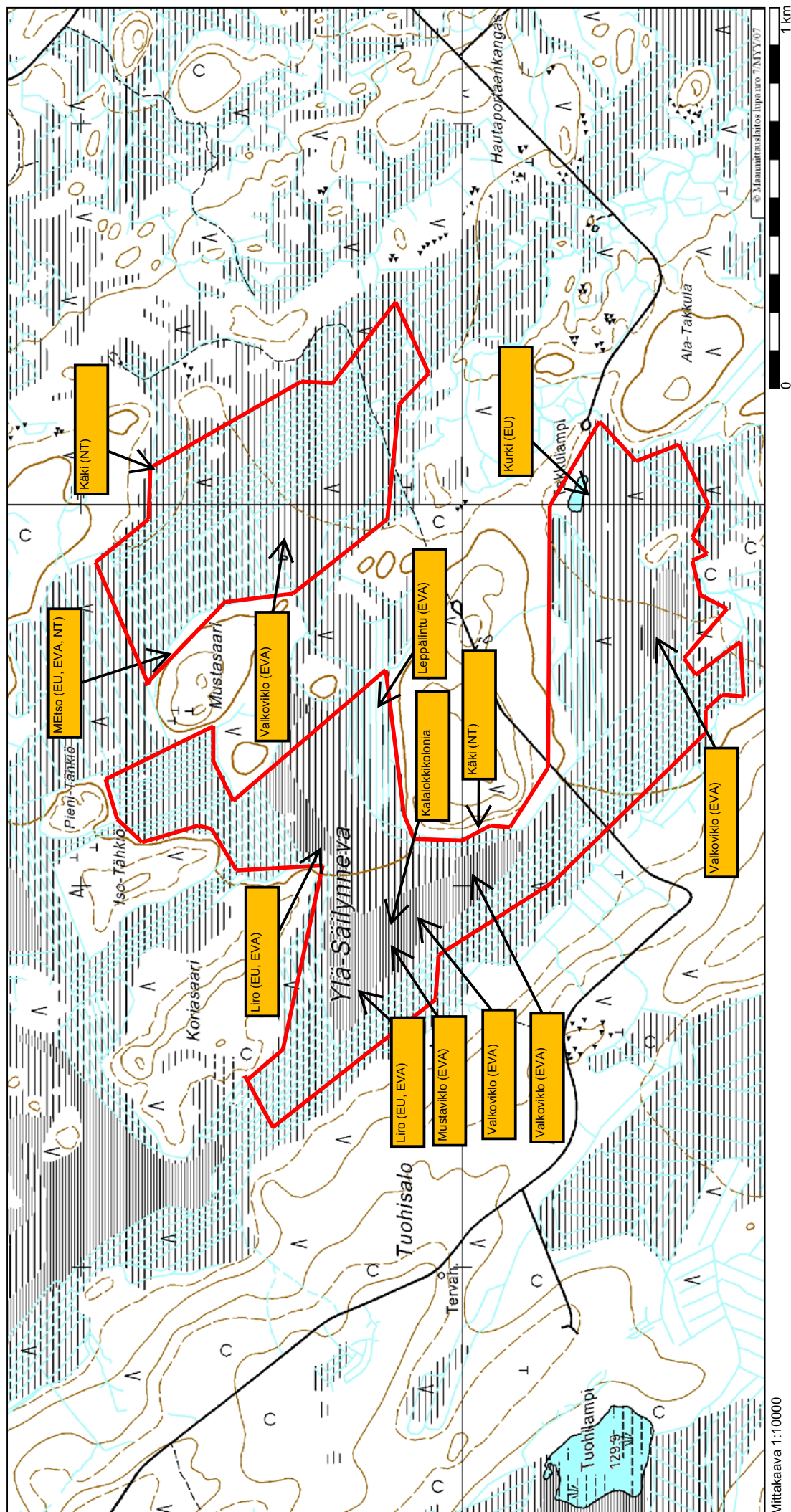

Mittakaava 1:100000

Koordinaattijärjestelmä: KKJ-yk

Nurkkapisteen koordinaatit: 7076406:3370736 - 7094706:3390136

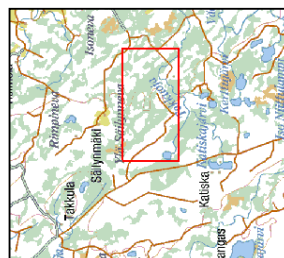
Mittakaava 1:10000

Koordinaattijärjestelmä: KKKJ-yk

Nurkkapisteen koordinaatit: 7079203:3377353 - 7081193:3381303

inventoitava alue sekä suojellisesti merkittävien lintulajien havaintojen sijoittuminen Säilynnellä.

Inventories

Kartoituslaskennan perustulokset Tainivaaranaavalla 18.-21.6.2007.

Ylä-Säilynnneva, Korkiamaan itäpuoli

Laji		Kokonais- parimäärä	Suojelu- arvo	Muunnettu parimäärä	Pisteet
Metso (EU, EVA, NT)	<i>Tetrao urogallus</i>	1	1,75	1,00	1,75
Metsäviklo	<i>Tringa ochropus</i>	2	0,38	1,62	0,62
Valkoviklo (EVA)	<i>Tringa nebularia</i>	1	1,38	1,00	1,38
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	1	0,09	1,00	0,09
Käki (NT)	<i>Cuculus canorus</i>	1	0,8	1,00	0,80
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	2	0,07	1,62	0,11
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	8	0,05	4,29	0,21
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	2	0,07	1,62	0,11
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	2	0,05	1,62	0,08
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	1	0,13	1,00	0,13
Yhteensä		21			5,29

Ylä-Säilynnneva, tien pohjoispuoli

Laji		Kokonais- parimäärä	Suojelu- arvo	Muunnettu parimäärä	Pisteet
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	1	0,2	1,00	0,20
Liro (EU,EVA)	<i>Tringa glareola</i>	2	0,54	1,62	0,88
Mustaviklo (EVA)	<i>Tringa erythropus</i>	1	2,2	1,00	2,20
Valkoviklo (EVA)	<i>Tringa nebularia</i>	2	1,38	1,62	2,24
Kalalokki		10	0,52	5,01	2,61
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	1	0,1	1,00	0,10
Käki (NT)	<i>Cuculus canorus</i>	2	0,8	1,62	1,30
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	5	0,07	3,09	0,22
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	3	0,07	2,16	0,15
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	15	0,05	6,66	0,33
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	1	0,07	1,00	0,07
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	1	0,05	1,00	0,05
Talitiainen	<i>Parus major</i>	2	0,07	1,62	0,11
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	2	0,08	1,62	0,13
Tikli	<i>Carduelis carduelis</i>	1	0,33	1,00	0,33
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	1	0,13	1,00	0,13
Yhteensä		50			11,05

Ylä-Säilynnneva, tien eteläpuoli

Laji		Kokonais- parimäärä	Suojelu- arvo	Muunnettu parimäärä	Pisteet
Kurki (EU)	<i>Grus grus</i>	1	4,63	1,00	4,63
Valkoviklo (EVA)	<i>Tringa nebularia</i>	1	1,38	1,00	1,38
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	1	0,09	1,00	0,09
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	1	0,1	1,00	0,10
Käki (NT)	<i>Cuculus canorus</i>	1	0,8	1,00	0,80
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	1	0,27	1,00	0,27
Västaräkki	<i>Motacilla alba</i>	1	0,13	1,00	0,13
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	3	0,07	2,16	0,15
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	2	0,07	1,62	0,11
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	6	0,05	3,51	0,18
Leppälintu (EVA)	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	1	0,12	1,00	0,12
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	1	0,07	1,00	0,07
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	2	0,05	1,62	0,08
Talitiainen	<i>Parus major</i>	3	0,07	2,16	0,15
Kuusitiainen	<i>Parus ater</i>	1	0,2	1,00	0,20
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	1	0,08	1,00	0,08
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	1	0,19	1,00	0,19
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	1	0,13	1,00	0,13
Yhteensä		29			8,86